

g. dekan Sagaj in domači g. župan Verdnik. Dekleta so ponudila po stari navadi g. banu kruh ter sol, hočki pevci so zapeli, gasilska godba je igrala in topiči so grmeli številnim zbranim v pozdrav.

Prezrv. g. škof dr. Tomažič je po uvodnem govoru opravil ob asistenci gg. stolnega kanonika dr. Mirta in dr. žagarja blagoslovitveni obred. Ko je bil končan cerkveni obred, je spregovoril g. ban in se je zahvalil vsem, ki so cesto delali in jo tudi srečno dokončali. Izrazil je željo, da bi pripomogla nova cesta do boljšega stanja pohorskega prebivalstva in da bi vsi, ki bodo hodili po novi razgledni cesti, se vžgali v ljubezni do naše domovine in njenih lepôt. Nato je prerezal g. ban trak, ki je zapiral cesto, in jo proglasil za odprto. Kakor hitro je bila cesta predana prometu,

so izročili zastopniki občin, po katerih teče cesta, g. banu v priznanje zahvale diplome častnega občanstva.

Enako diplomo je izročil banu načelnik okrajnega odbora Franjo Žebot, pod čigar načelstvom je gradnja nove ceste najbolj napredovala in bila dokončana.

Sledili so še govori zastopnikov planinskih in tujsko-prometnih organizacij, nakar se je pomaknila dolga vrsta avtomobilov proti vrhu, kjer se je zbrala pred cerkvijo sv. Areha ti-sočglava množica, ki je čakala na sv. mašo, katero je opravil zunaj na prostem z nagovorom prezrv. g. škof dr. Ivan Tomažič. Službo božjo je ganljivo povzdignilo ljudsko petje s sodelovanjem pevskega zbora »Maribor« pod vodstvom g. kapelnika Jan. Ev. Gašpariča.

Po svetu

Duhovništvo v sovjetski Rusiji še ni uničeno. Sovjetske oblasti že od vsega početka nasprotujejo duhovništvu vseh veroizpovedi. To nasprotovanje ne obstoja samo v ukrepih zoper svobodno delovanje duhovščine in zoper vse svoboščine ter pravice cerkva, marveč se večkrat stopnjuje do krvavega preganjanja. Na stotine in tisoče duhovnikov so zaprli, brez sodnega postopka obsodili, poslali v pregnanstvo ali pa usmrtili. Kar jih je ostalo doma, so vsi pod najostrejšo kontrolo policijskih oblasti, brez vseh pravic za življenjska sredstva, brez hrane, brez obleke. Pričakovati je bilo, da bo duhovništvo v Rusiji sploh prenehalo. Ta nada brezbožnikov pa se ni izpolnila. Duhovništvo se obnavlja, čeprav ni v Rusiji ne bogoslovnih šol ne semenišč. To neprestano obnavljanje prihaja iz vrela žive vere v Boga, ki še vedno teče med ruskim ljudstvom. Tega vrela ni moglo zamahiti krvavo preganjanje, ne sovražni oblastveni ukrepi zoper vero in bogoslužje in tudi ne brezbožniška propaganda. Nova ruska duhovščina bi se mogla razdeliti v tri dele. Nekateri duhovniki opravljajo telesna, ročna dela ter se mešajo med delavce; ker dobro poznajo marksistično-komunistične nauke, se spuščajo v znanstvene razgovore z brezbožniki ter uživajo radi svojega znanja in poguma velik ugled. Drugo vrsto tvorijo potujoči duhovniki, ki hodijo od vasi do vasi, od mesta do mesta ter oznanjajo Kristusove resnice in delijo sv. zakramente. Ljudje jih spoštujejo radi njihove verske gorečnosti ter jim dajejo hrano. V tretjo vrsto spadajo vaški duhovniki, ki so ljudstvu ne samo dušni pastirji, marveč tudi zdravniki in svetovalci kmetom.

Njihova neomajna vera in vdanost Kristusu, njihova ljubezen do ljudstva, njihova požrtvovalnost in neustrašenost pred smrtjo vzbuja ne samo občudovanje, temveč ima tudi velik vpliv na ljudske množice. To tudi ugotavlja boljševiško mladinsko glasilo »Komsomolskaja pravda«, ki toži nad kulturno premočjo duhovščine.

Potujoče kapelice. Vsak dan je namenjen v božjo čast in naše zveličanje. Cerkev pa nas gotovo dni posebno spominja na Boga in na to, kar je potrebno, da se udeležimo milosti odrešenja. To je pomen nedelje kot Gospodovega dne in od Cerkve zapovedanih praznikov. Prva cerkvena zapoved velevala, da posvečujemo zapovedane praznike, druga pa, da smo ob nedeljah in zapovedanih praznikih pobožno pri sveti maši. To je dolžnost vsakega kristjana in to mu tudi mora biti ob nedeljah in praznikih prva skrb. Kjer vlada med ljudmi živa vera, se prazniki vestno posvečujejo. Ne neugodno vreme, ne velika oddaljenost od cerkve ne more vernih kristjanov zadržati, da ne bi izpolnili te svoje glavne nedeljske dolžnosti. Tako je tudi med Slovaki bila stara tradicija (izročilo). V novejši dobi se kajpada opaža ponekod v tem pogledu opuščanje, ki ga povzroča verska mlačnost. Zato pa ne bo odveč, da pokažemo na primer vnetih katoličanov v Zedinjenih državah Severne Amerike. Ker so katoličani raztreseni po raznih krajih in ponekod v takšni manjšini, da si ne morejo ne zgraditi ne vzdrževati lastnih cerkva, jim omogočajo izpolnjevanje nedeljske dolžnosti potujoče kapelice. Te kapelice so namočene na avtomobilih, ki ob nedeljah in praznikih vozijo od kraja do kraja, kjer je kaj

Kratke tedenske novice

Zadnja nedelja so pretekla štiri leta, odkar je na Grškem ministrski predsednik general Metakias.

Ta teden bodo pričela pogajanja med Romuni, Bolgari in Madžari za ureditev vprašanja bolgarskih zahtev v Dobrudži in madžarskih na Sedmograškem.

Francozi pravijo, da znašajo njihove izgube v tej vojni milijon in pol ubitih ter ranjenih. To francosko ugotovitev pobijajo Italijani, ki trdijo, da je to nemogoče, ker so izgubili Nemci po lastnem priznanju od prvega dneva ofenzive na zapadu, 10. maja, do premirja s Francijo celokupno 150.000 mož. Francozi so se le branili in je nemogoče, da bi bili več izgubili kot pa Nemci, ki so napadali.

Pri Canajogu med Clevelandom in Pittsburgom v Severni Ameriki sta trčila 1. avgusta tovrstni vlak in motorni vagon. Ubitih je bilo 41 popotnikov.

Te dni bo dograjena vodna cesta, ki bo spajala reki Dnjester in Bug na Ruskem. Prekop je dolg 202 km in omogoča vodno pot iz Črnega v Baltičsko morje.

Obravnava proti glavnim vojnim krivcem na Francoskem bo začela 8. avgusta.

Med Vatikanom in Nemčijo bodo pričela pogajanja za ureditev položaja katoličanov v od Nemcev zasedenih državah.

Med Anglijo in Japonsko raste nasprotje od dne do dne. Japonci so začeli z aretacijami Angležev na Japonskem, Angleži jim odgovarjajo z zapiranjem japonskih državljanov v območju angleškega vladarstva.

Japonci zahtevajo, da se jim dopusti v francoski Indokiniji ureditev lastnih letalskih in pomorskih oporišč, ki bi naj omogočila japonski armadi, da se vojna s Kitajsko čimprej konča.

Hitler se je vrnil dne 4. avgusta zopet v Berlin, kjer se je razgovarjal z maršalom Göringom, z vrhovnim poveljnikom nemške vojske generalom Brauchitschem in z zunanjim ministrom von Ribbentropom.

Italija stopa vedno bolj v ospredje s svojimi zahtevami po Palestini in predvsem po Jeruzalemu.

Po ruskem mnenju se bo razširila sedanja evropska vojna v svetovno, ker posedajo nekatere evropske države, ki so premagane, ogromno kolonialno posest.

Ameriški senatni odbor je 5. avgusta z 12 proti 3 glasovom sprejel uvedbo obvezne vojaške dolžnosti v Zedinjenih državah. Na predlog vojnega ministra bo vpisanih za vojaško službo 42 milijonov mož od 18. do 54. leta.

Nemški bombniki so vrgli v zadnjih štirih tednih na Anglijo skupno 7000 bomb vseh vrst. Angleži jim — po poročilih angleških časopisov — vračajo s petkratno vsoto.

Pred kratkim je bil v vzhodni Turčiji v okrožju Jozgadu potres, ki je porušil okrog 1000 hiš in zahteval nad 1200 človeških življenj.

Na železnici med Kalkuto in Dacca v angleški Indiji je iztiril potniški vlak. Ubitih je bilo 30 popotnikov, 70 pa ranjenih.

Postelja iz kristala. Najdražja postelja, kar so jih kdaj napravili, je bila tista, ki jo je pred sto leti ruski car podaril perzijskemu šahu. Bila je vsa iz kristala in okrašena s sijajnimi srebrnimi ornamentami. Stopnice iz modrega stekla so vodile do te razkošne postelje, ki je spadal k njej tudi vodometa z dišečo vodo. V razsvetljenem prostoru se je postelja bliskala, kakor da je sestavljena iz samih diamantov.

Tatinski milijonar. v rumunskih brzdavkah je v zadnjih časih izgledal nenavadno mnogo brisač. Tatu so končno prišli in so ga spoznali v splošno presenečenje za znanega rumunskega multimilijonarja, ki se je vozil vsak dan z vlakom, da je v njih kradel brisače. Stroški za vož-

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

Trezika je zatajila, da je imel Končnik s posli večne križe in da je zaradi tega bilo marsikaj narobe. Prav zadnji čas si je najel za gospodinjo neko starejšo žensko, ki je rada pila. Babnica je bila napol pijana in je bolnemu otroku dala zvečer žganja piti, da bi imela ponoči svoj mir pred njim, in tako je dekle nenadno in naglo umrlo. To vse je Tilka izvedela šele pozneje. — Zdaj je iztrgala desnico iz Trezkinih rok in vprašala razburjeno:

»In moj Tonček, kaj je z njim?«

»Temu menda ni hudo,« je Trezika oklevala z odgovorom. »Nekaj bolehen je zadnje dni. Davi je bil Končnik tu v mestu, je prišel po zdravnika.«

»Ježš Marija, Tonček bo tudi umrl,« je zajokala Tilka, »vse bo prišlo nadme.«

»Ne, ne, Tilka, najhuje si tudi ne smeš misliti. Otroku je treba le dobre postrežbe. Končnik je bil davi tudi pri meni in me je vprašal, če bi mu ne vedela za kako zanesljivo žensko, ki bi mu šla gospodinjit.«

»Jaz pojdem, samia bom stregla otroku,« je rekla Tilka odločno; »tega mi ne sme braniti.«

»Jurij ti gotovo ne bo branil; še vesel bo, če boš

15 prišla. Saj me je vprašal danes, ali nič ne vem o tebi. Ni več tako mogočen kakor včasih, je postal bolj pohleven.«

»Z njim nočem imeti opravkov. Le otroka hočem videti in mu streči. Še danes pojdem tja, zdaj takoj.«

»Za božjo voljo, Tilka, nikar se ne prenašli! Danes je že prepozno — saj se bo že kmalu jelo mračiti. Jutri jutraj se lahko odpelješ s sedmim vlakom do Podklanca; od tam imaš le pol ure na Ledine. Na Ledinah ali pa pri Ledineku se pravi tam.«

Trezika je morala Tilko po vsej sili zadrževati, da se je dala pogovoriti in je ostala čez noč v mestu. Govoriti z njo pa ni bilo več mogoče. Ne besede ni bilo od nje in če jo je Trezika kaj vprašala, je odgovorila čisto zmešano. Trezika jo je povabila, naj pri nji prenoči, pa ni hotela, ampak je šla k Orlu prenočevati. Tu si je naročila večerjo, pa se je je komaj dotaknila. Nato je dejala gostilničarki, da pojde drugo jutro na kratko pot in da se bo šele čez kak dan ali morda šele čez kak teden vrnila; s seboj bo vzela le mali kovčeg, velikega pa bo pustila tu. Potem je plačala, kar je bilo, in je šla v svojo sobo.

VIII.

Ledinekova kmetija ali — kakor so ljudje rekli — »na Ledinah« je bila lepa domačija nekoliko v hribu. Širna polja in travniki so se razprostirali po položnem

katoličanov, ni pa ne cerkve ne duhovnika. Taka potujoča kapelica ima svojega duhovnika. V kraju, kjer se potujoča kapelica ustavi in kjer prebivajo katoličani, opravi du-

hovnik božjo službo ter podeli ljudem svete zakramente. Potem potuje v drug kraj. Takšne potujoče kapelice obstojajo že v mnogih škofijah.

Kratka zgodovina Gibraltarja

Odkar je stopila v sedanjo vojno Italija ob strani Nemčije, se imenuje dnevno v vojnih poročilih angleška trdnjava Gibraltar, ki je ključ do Sredozemskega morja. Gibraltar pogosto bombardirajo italijanska letala; na drugi strani se pa množijo vesti, da ga bodo lepega dne napadli Nemci s privoljenjem Španije s kopnega in da že imajo tozadevne čete pripravljene ob francosko-španski meji. Komu bi naj pripadel enkrat zavzeti in Angležem iztrgani Gibraltar, tega še ni zaupal javnosti nobeden od vodilnih mož vojskujočih se velesil. Ako bi Angleži izgubili Gibraltar, potem bi zdrknila njihova moč v Sredozemlju na ničlo in bi bil tudi Sueški prekop brez odločilne veljave za Angleže. Ker je pomen Gibraltarja na dnevnem redu najnovejših vojnih dogodkov, hočemo v naslednjem predočiti našim čitateljem kratko zgodovino te angleške trdnjave, o kateri gre glas, da je nezavzetna.

Prvo angleško zanimanje za Gibraltar

Prvi Anglež, ki je pokazal veliko zanimanje za Gibraltar, je bil Cromwell. Leta 1656. je rekel: »Ako je enkrat Gibraltar trdno v naši roki, potem bo to naši trgovini v veliko korist in bo pomenilo znatno motnjo za Španijo; mi bomo za ta primer v položaju, ne da bi vzdrževali ob vsaki obali močno brodovje, s šestimi malimi, tam (v Gibraltarju) zasidranimi ladjami, da napravimo Špancem več škode, kakor sicer s celim našim brodovjem.«

Anglija zasede slučajno Gibraltar

Po tej izjavi znamenitega angleškega državnika se ni zgodilo nič. Anglija je samo čakala na kak ugoden slučaj. Čakanje je trajalo celih 50 let in zadeva se je res slučajno odigrala takole:

V španski nasledstveni vojni je sklenil nemški knez Jurij iz Hessen-Darmstadta, ki je bil v angleški službi, z angleškim admiralom Jurijem Rooke po nekem nesrečno izpadlem vojnem pohodu po Sredozemlju — da bi se ne vrnila čisto praznih rok v London — napasti špansko trdnjavo Gibraltar na slepo srečo. Ker je bila španska posadka precej slaba, je napad uspel. Nemški knez in angleški admiral sta razobesila 1. avgusta 1704 na gibraltarskih skalah angleško zastavo, katere ni snel od tedaj nikdo več.

Španci se zaman trudijo, da bi se zopet polastili trdnjave

Hitro po nenadni angleški zasedbi novembra 1704 so napravili Španci svoj prvi protinapad. Da bi Španci sigurno uspeli, se jim je ponudil pastir Simon Susarta, ki je natančno poznal s kozje paše gibraltarsko skalovje. Kozji pastir bi naj popeljal v trdnjavo španske čete v noči po pastirskih stezah z vzhoda. Za ta pastirjev predlog je bil tudi španski general Villadarias. Izbral je 500 zanesljivih Špancev, kateri so morali priseči na najsvečnejši zakrament, da bodo rajši umrli, kakor pa bi se odpovedali udeležbi napada. Španski napadalci so se imenovali »sveta četa«.

Po lestvah iz vrvi jim je uspelo, da so se polastili prvih angleških zakopov na višini. Ko so bili pa srečno na vrhu, so jih opazili zgodaj zjutraj iz mesta Gibraltar. Od tam je

bila z vso naglico poslana pomoč, ki je v družbi s trdnjavsko posadko hitro opravila s »sveto četo«. Angleži so Špance postrelili in so jih pometali preko skalovja. Samo pastir-kazipot s par spremljevalci se je rešil in obvestil o popolnem porazu španskega generala.

Eno leto pozneje so tvegali Španci ponovni napad. Tudi tokrat so dosegli prvotno uspeh. Že je zavihrala španska zastava na najvišji trdnjavi. V zadnjem trenutku se je posrečilo Angležem, da so obšli že zmagovite Špance, so jih potiskali korak za korakom iz utrdb ter so jih slednjič popolnoma uničili.

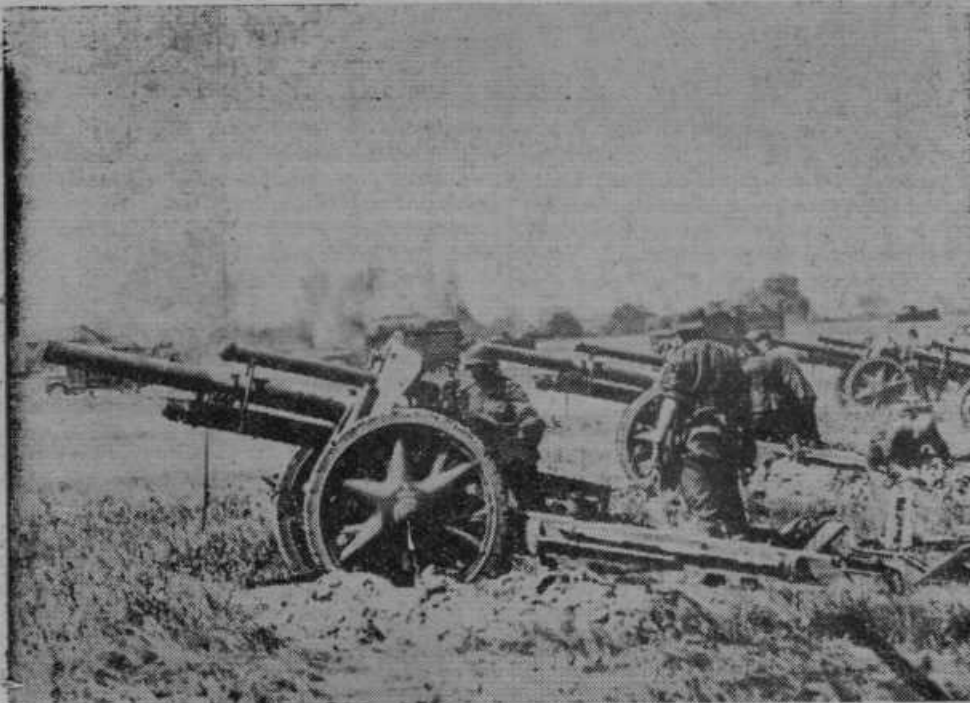
Pomenljiv izrek angleškega poslanika

Leta 1705. so spoznali Angleži, da je Gibraltar večjega pomena zanje, kakor vse razne druge postojanke, katerih so se polastili ob Sredozemskem morju. Na jesen 1705 je poudaril angleški poslanik Methuen v portugalski prestolnici Lizaboni: »Anglija ne sme nikdar pustiti iz rok Gibraltarja.«

Triletno obleganje Gibraltarja

Leta 1779. je pričela oblega Gibraltarja, ki je trajala tri leta. Obrambo gibraltarske obale je zaupala Anglija svojemu najboljšemu možu, Juriju Avgustu Eliottu.

Za glavni naskok na trdnjavo je zbral sovražnik vse, kar je bilo v tistih časih napa-

Poljski topovi v pripravljenosti

bregu. Hiša je bila trdno zidana in je mogočno strmela na vas Podklanec pod seboj. Levo od hiše je skozi gozd hitel potok, na desno pa je bilo videti prav do bližnjega mesteca in po Bistriški dolini.

Bil je danes lep in topel vigredni dan; okna na Ledinah so žarela in ptiči so veselo frfotali okoli zidov in peli in čivkali. V hiši pa je bilo nenavadno tiho. Nihče se ni zasmel, nihče požvižgal, nihče ni glasno spregovoril, brez besede so hodili posli eden mimo drugega, kvečjemu so si kaj pošepetali. V prijazni sobi na zgornjem nadstropju je sedel Končnik zraven bolnega sinčka, ki je ležal ves vročičen v postelji in je težko sopal. Že skoraj dvajset ur je sedel Končnik ob bolnem otroku, ni se ganil od njega, ni spal, ni jedel, ves čas mu je stregel kakor mati. Dajal mu je zdravilo, brisal mu je pot s čela, večkrat ga nežno in ljubo nagovarjal. Nikomur ni zaupal otroka in postrežbe, ko je videl, kako je Ančka žalostno umrla.

Večkrat se je danes ozrl skozi okno in potem spet na bolnega sinčka. Zunaj na tratih je klico novo življenje, tu v sobi pa je prežala smrt na mlad cvet. Nesrečni oče je vse poskušal, da bi otroku lajšal bolečine; bil pa je neroden in je s svojo nerodnostjo večkrat dosegel nasprotno, kot je želel.

Ko je spet enkrat hotel stopiti iz sobe, ga je prestregla dekla in mu dejala, da je spodaj neka tuja gosposka ženska, ki hoče na vsak način z gospodarjem

govoriti. Nevoljno je stresel glavo, potem je le šel dol, medtem pa je ostala dekla pri malem bolniku.

Z namenom, da tujko prej ko slej odpravi, je odprl vrata. Pri mizi je stala lepa, po mestno opravljena ženska. Zastrmel je v njo in stopil korak bliže. Napol prestrašen, napol vzradoščen je tedajci vzkliknil:

»Tilka!«

Umaknila se mu je in rekla hladno in opeto:

»Čula sem, da si iščete gospodinjo. Če vam je prav, prevzamem službo za en mesec.«

Še bolj je zastrmel in zazijal v njo. Ali se moti? Ne, ne, saj je njena postava, njen obraz, njen glas. To ni pomota.

Srce mu je divje tolklo, zdelo pa se mu je, da mu kri zmrzuje v žilah od njene hladnosti. Še svojemu jeziku ni bil kos in ni mogel spregovoriti.

Tedaj je vprašala ona:

»Ali vam je otrok bolan?«

»Da, Bog se usmili!« je odgovoril zamolklo.

»Kaj mu je?«

»Zdravnik pravi, da je davica.«

»Moj Bog, tedaj bo umrl — tedaj ne pomaga nič!«

Mož je zastokal in molčal. Po kratkem preudarku je dejala žena hlavno:

»Tega mi ne morete braniti, da bom svojemu otroku stregla.«

nje so bili seveda večji nego vrednost ukradenih brisač, ki jih je čudni tat v ostalem pozneje anonimno vedno vračal železniški upravi.

Trdoživa družina. V madžarskem mestu Kecs-kemetu je v starosti 108 let umrla vdova Bogidsanova. Stara gospa izvira iz družine, ki je dolgo življenje v njej dedno. V tej družini je živel n. pr. neki član že 120 let. Pokojna ni bila nikoli bolna. Še na svoj stoti rojstni dan ni potrebovala nocočnikov. Seveda so tudi njo vprašali za skrivnost njene dolgega življenja. Odgovorila je, da je treba zgodaj vstajati, zgodaj odhajati spat, piti mnogo mleka in nič vina.

Tajni bogataš. V Nitri na Slovaškem je umrl trafikant Jankovič, ki

Slika nam predstavlja neko letališče na zapadu, katerega so obmetavala sovražna letala in ga popolnoma uničila s shranjenimi letali vred.

dalcu na razpolago. Francoski inženir d'Arcon je izumil kot pripravo za glavni naskok dne 16. septembra 1782 tako zvane plavajoče topniške baterije, ki so bile zgrajene za uspešno obstreljevanje gibraltarske skale. Mnogo znamenitih generalov iz vseh dežel, pa tudi radovednežev, kakor poznejši francoski kralj Karel X., se je zbralo, da bi opazovalo na lastne oči napad Špancev na nezavzetno trdnjavo. V Londonu in Parizu so sklepali visoke stave, ali se bo Gibraltar držal, ali pa ga bo zopet osvojila Španija z novim orožjem — s plavajočim topništvom.

Zopet je bil Nemec, namreč žebjar Schwankendick iz Nürnberga, ki je v tej odločilni uri otel Gibraltar Angležem. Ko je ponehal na večer bobneči ogenj španskih plavajočih baterij, je ulil omenjeni žebjar žareče krogle, katere so bile izstreljene v takem stanju in so zantile splave, na katerih so bili topovi. Proti polnoči je gorelo že deset takih splavov. Ob jutranjem svitu je bilo videti samo še eno plavajočo baterijo. Kar pa ni zgorelo, je požrlo morje.

Po tej veliki oblegi si ni upal noben sovražnik, da bi se bil lotil napada na Gibraltar.

Izjava, ki je obdržala pomembnost 150 let

Kmalu po tem brezuspešnem triletnem napadanju Špancev je izrekel angleški državnik Karel James Fox v parlamentu besede, ki so obdržale svojo veljavo do danes in se glasi: »Ministrstvo s pametjo bo vedno rabilo Gibraltar, da bo lahko ločilo Francijo od Francije, Španijo od Španije in druge narode. Trdnjava Gibraltar je ena od najbolj važnih posesti Anglije. Gibraltar nam je dal ugled v očeh narodov. Gibraltar dokazuje veličastno našo nadmoč. Vrnite Gibraltar Špancem, Sredozemsko morje bo zopet ribnik — ribnik,

po katerem se bodo po svoji volji vozili in trgovali. Oddajte Gibraltar, države Evrope, katere se razprostirajo ob Sredozemskem morju, ne bodo več dolgo pričakovale od vas proste vožnje po tem morju.«

Gibraltar oporišče

Še enkrat — 23 let pozneje — je odmevalo od gibraltarskih skal bobnenje topov. Tokrat

Nemški minonosiec na poti k polaganju min. da z njimi zapre morski prostor pred vdorom sovražnih ladij. Mornarji si krajšajo na vožnji čas s tem, da slikajo na mine zabavne slike.

so ga smatrali vsi za reveža. Imel je malo prodajalno v stranski ulici, kamor se je izgubilo le malo ljudi. O njem so pripovedovali, da živi samo od krožnika tople juhe na dan. Po njegovi smrti pa se je pojavila v neki banki starejša ženska, ki je predložila hranilno knjižico na njegovo ime. Glasila se je na 700.000 slovaških kron. Ženska je zahtevala, naj ji denar izplačajo. Ugotovili so, da je bil trafikant res vložil skoraj tri četrt milijona kron. Policija skuša zdaj ugotoviti, od kod mu je bil ta denar.

Pot okoli sveta — v copatah. V Kodanj na Dansko se je vrnil po devetletni odsotnosti neki Peter Andersen. Ta leta je prebil na potovanju okrog sveta. Potova-

»Saj ti ne branim.«

»Torej vam je prav, da ostanem in da en mesec gospodinjim, pred vsem pa strežem svojemu otroku?«

»Prosim te,« je rekel, dodal pa še žaljivo: »In koliko plače zahtevaš za to?«

»Plačo mi lahko sami določite,« je odgovorila in zaničljivo odmahnila z glavo.

Zbegano jo je gledal. Zdela se mu je še lepša, še mikavnejša kakor pred štirimi leti, ko jo je nagnal. Nežnejša je gotovo bila; toda napravljala se je strašno tuje: že zaradi svoje gosposke obleke in gosposkega vedenja, posebno pa še s tem, da ga je ves čas vikala. Poskušal je tudi sam, da bi jo vikal, pa tega ni spravil iz sebe. Morda bi ji bil ganil srce, ko bi se bil ponižal in jo prosil za odpustanje. Ali tej misli se je protivila njegova zakrknjena prevzetnost. Ženi pa je bilo ljubše, da se ji ni skušal približati.

»Kje je moj otrok?« je vprašala čez nekaj časa.

»Pojdi z menoj!«

Šla sta k vratom. Tu je ona obstala in rekla z zapovedujočim glasom:

»Jaz vam bom rekala, gospod Končnik, vi pa mi lahko rečete, gospa Tilka, pred posli pa se pišem, gospa Dobrovnik.«

Pokimal je in ji pritrdil. Pobralla je svoj mali kovčeg in šla za njim po stopnicah. Ko je dekla zapustila sobo,

je stopila Tilka k posteljici bolnega otroka, ki je naglo in težko dihal. Deček je bil zrastlel, obraz se je zdel materi tako spremenjen, da ga skoraj ni več spoznala. Bleda ko smrt je stala ob posteljici in je nekaj časa nemo gledala v otroka. Potem se je sklonila k njemu in mu nežno pošepetala:

»Tonček, ljubi Tonček, glej, mama je prišla. — Ali me nič več ne poznaš?«

Deček je odprl oči in jo pogledal tuje.

»Tonček, moj Tonček,« je rekla še mehkeje in še bolj nežno, »jaz sem tvoja mama, jaz te imam rada. Pa nekaj lepega sem ti prinesla: srebrno tičko in železnico z mašino.«

Tedaj so se dečku jele oči motno svetlikati. Stegnil je ročico in pritipal do njenega lica. Zasopihal je in zahrpal:

»Mama, tu bodi! Sem tako bolen.«

Ženi so se udrle solze po licu. Pritisnila je vroč poljub otroku na potno in zagorelo čelo in zahtela na ves glas:

»Moj ljubi, ljubi Tonček!«

V tem kriku je bilo toliko ljubezni in toliko bolesti, da je postalo možu na mah jasno, kaj je morala žena vse pretrpeti.

Žena se je rahlo rešila rokice, ki jo je bil sinček položil okoli njenega vratu, in je dejala ljubo:

CROATIA BATERIJE

žepne anodne-ogrevalne, izdeluje samo domača tvornica

CROATIA

tovarna baterij

JOSIP PASPA,
Zagreb, Koturaška 69.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Upokojeni profesor-duhovnik umrl. V bolnišnici v Slovenjem Gradcu je umrl po daljšem bolehanju na srcu g. Ernest Terstenjak, profesor v pokopu. Rodil se je 23. decembra 1870 v Ljutomeru. Mašniško posvečenje je prejel leta 1894. Kaplan je bil pri Sv. Ani v Slov. goricah, v Slov. Bistrici in v Kamnici. Služboval je kot kurat v kaznišnici v Gradcu in za tem je bil sprejet v vojaško službo in je bil kurat v Trstu in Pulju. Ko je končal na vseučilišču v Gradcu prirodoslovne nauke, je bil imenovan za profesorja v Inomostu. V svetovni vojni je vršil posle vojaškega duhovnika na ruski ter italijanski fronti. Po vojni je deloval na učiteljsku v Mariboru, pozneje pa kot vojaški kurat v Valjevu do upokojitve. V pokopu je bil nekaj časa hišni duhovnik pri grofu Pachtu v Zg. Sv. Kungoti, nato pa župni upravitelj pri Sv. Juriju ob Pesnici. Srčna bolehnost ga je prisilila, da je opustil dušno pastirstvo in se je presečil k Sv. Martinu pri Vurbergu, od tam pa v slovenjegraško bolnišnico, kjer je opravljal vestno službo hišnega duhovnika. Blagopokojni je bil vesten ter goreč duhovnik in zaveden Slovenec tudi v vojaški službi pod staro Avstrijo. Velik prijatelj je bil dijaštva, katerega je podpiral in pripomogel dvema nečakoma, da sta danes duhovnika. Pogreb se je vršil zadnji petek dopoldne. Truplo pokojnika so ob 10 prenesli iz bolnišnice v mestno župno cerkev, kjer so bile molitve, nato pa pridiga in žalna sv. maša. Na zadnji poti je rajnega spremljalo 23 duhovnih sobratov, zdravniki iz bolnišnice, setre usmiljenke, predstavniki mesta, mestnih ustanov in oblasti ter velika množica ljudstva. V cerkvi mu je govoril poslovljni govor dekan msgr. Fr. Ks. Meško, nato sta dva njegova nečaka — župnika Weingerl — opravila zanj sv. daritev. Ob odprtem grobu se je profesorju zahvalil za petletno delovanje v bolnišnici upravnik g. primarij dr. Ljotze Simoniti. Peveci so zapeli žalostnico in zemlja je pokrila telesne ostanke blagega in plemenitega duhovnika.

Zadnje spremstvo g. zlatomašnika Jakoba Cinglaka. V zadnji številki je poročal »Slov. gospodar« o smrti 83 letnega zlatomašnika Jakoba Cinglaka v Ptuj. Pogreba se je udeležilo zelo mnogo ljudi, ker je bil blagopokojni dobro znan. Pogrebni spreved je vodil g. ptujski prošt Greif ob asistenci štirih duhovnikov in navzočnosti 41 duhovnih sobratov. Iz proštove poslovljne pridige smo poslušalci izvedeli, da je bil rajni zlatomašnik šestkrat upravitelj raznih župnij in med temi dvakrat velike vojniške fare, kjer je deloval 28 let. Kot upokojenec je tudi v Ptuj rad pomagal v prostiškji cerkvi, dokler ga ni priklenila bolezen na bolniško posteljo. Kakor vse druge razne križe in težave, je prenašal tudi bolezen z zgledno potrpežljivostjo ter vdanostjo v voljo božjo. Na pokopališču se je poslovil od zlatomašnika v imenu prevz. g. škofa njegov prijatelj g. stolni kanonik dr. Ivan Zagar iz Maribora. Zahvalil se je umrlemu za dolgoletno dušno pastirsko skrb in ljubezen, za katero mu bo Bog obilen plačnik!

V visoki starosti 78 let je pretekli dni v Soboti umrl oče tukajšnjega odvetnika Bajlec

Jožef, katerega zemeljske ostanke so prepeležali ob veliki udeležbi ljudi v njegov rojstni kraj Bogojno. Isti dan smo pokopali tudi mlado dijakino Samec Nadico, katero je neizprosna smrt iztrgala iz rok ljubečih staršev v rani mladosti. Bog jima daj nebеса — ostalim pa naše sožalje!

V cvetu mladosti je 25. julija v Turnišču mirno v Gospodu zaspal 25 letni posestnikov sin Raščan Jožef, ki ga je že dalj časa mučila zavratna bolezen — jetika. Kljub vsestranskemu prizadevanju staršev, da bi sina ohranili pri življenju, mu smrt ni prizanesla in nas je zapustil. Naj mirno počiva, a preostlim naše sožalje!

Smrtna kosa pri Sv. Barbari v Halozah. V tem tednu je zopet imela smrt svoj pohod po naši župniji. V Paradižu je umrl ugleden možak-poštenjak kmet Kolednik Franc iz znane Brkove hiše. Bil je veren katoliški mož, dober sosed in dober gospodar. »Slov. gospodar« je zahajal od začetka v to hišo. Rajni je bil prijazen, gostoljuben človek, ki ni zavrgel siromaka in popotnika. Star je bil komaj 48 let. Zapuščal ne-doletne otroke z materjo-vdovo. Isti dan, kakor Kolednik, je bil pokopan ubogi trpin viničar Jakob Emeršič iz Gradišča. Bil je viničar mnogim vinogradnikom in je kot tak veliko trpljenja preстал pri delu, pa malo dobrega. Pokopan je bil

tudi Emeršič Franc, bivši posestnik v Brezovcu. Iz vojne je prinesel s seboj neozdravljivo bolezen, kostno jetiko. Zaman si je prizadeval za priznanje invalidnine. Nazadnje pa je umrl tudi nek novorojenček. Skupno torej štiri smrti v enem tednu. Vsem žalujočim naše sožalje — vsem rajnim pa mir in pokoj!

Smrt zaslužnega javnega delavca. V šmarju pri Jelšah so 2. avgusta pokopali zaslužnega javnega delavca Antona Grobelška. Rojen leta 1865, se je leta 1899. poročil s Franciško Lorgarjevo iz Senove, s katero je imel devet otrok, izmed katerih jih živi še osem. Bil je vnet cerkveni pevec, soustanovitelj Kmečke posojilnice in njen blagajnik do leta 1925., poleg tega pa še cerkveni ključar šmarske cerkve in romarske cerkve pri Sv. Roku. Njegova zasluga je, da se je obnovila kapelica in križev pot. Proti vsem, kateri so prišli z njim v stik, je bil ljubezniv in nadvse ustrežljiv. Svoje obširno posestvo je kljub visokim letom opravljal do smrti. Naj počiva v miru! Žalujočim naše sožalje!

Smrt mladega moža. V Podvinu pri žalcu so pretekli mesec pokopali posestnika Antona Rozmana. Pokojnik je bil skozi in skozi dober krščanski mož in zvest naročnik našega lista. V 39. letu starosti je, previden s sv. zakramenti, zapustil pet malih nepreskrbljenih otrok in žalujočo ženo. Od aprila je bolehal na leđvicah. Tej boleznj se je pridružil še prehlad in tako je bilo vse zdravljenje zaman. Naj v miru počiva — preostlim naše sožalje!

Dopisi

Mariborska okolica

Pobrežje pri Mariboru. Fantovski odsek in Dekliški krožek priredita v nedeljo, 11. avgusta, ob 15 na letnem telovadišču ob Slomšekovem domu prvi telovadni nastop. Na predvečer slavnostne fanfare. Vabimo Pobrežane in Mariborčane ter vse bližnje odseke in krožke, da nas polnoštevilno obiščejo! Pridite vsi na naš mladinski praznik! Po nastopu narodna zabava. Sodeluje gasilska godba Maribor.

Dravske polje

Ptujska gora. V nedeljo, 11. avgusta, priredi vodstvo Marijinega svetišča na Ptujski gori veliko tombolo za popravilo znamenite starodavne cerkve. Zob časa je v teku stoletij zapustil na tej lepi cerkvi sledove vidnega propadanja, kateri zahtevajo nujnega popravila, sicer je ta veličastna cerkev zapisana razsulu. Širša javnost je poklicana, naj vsak po svojih močeh nekaj stori, da se ta obljubljena romarska cerkev, zgodovinski in umetniški edinstven spomenik te vrste, otme razsulu. Sedaj se popravlja zunanost cerkve. Lahko se že ugotovi, kako krasen bo končni izgled cerkve, ko bo gotova. Posebno mogočna gotska okna in podporniki, ki obdajajo cerkev, so obnovljeni prišli spet do svojega prvotnega izraza in veljave. Južna in vzhodna stran z ba-

ročno kapelo sv. Franciške je že gotova, kar pa še ni niti polovica, a proračun je skoraj že izčrpan. Zato polagamo vse upanje v letošnjo tombolo, ki mora uspeti nad vse prireditve te vrste, ki smo jih imeli doslej. Pa saj so tudi dobili taki, da so vzbudili splošno zanimanje med Gorci in okoličani. Posebno Ptujčani se zelo zanimajo za našo tombolo, tako da bo ob tej priložnosti vozil poseben avtobus iz Ptuja. Gotovo ne bo nikomur žal dati 2 din za cerkev in zadeti katero izmed 15 tombol, kakor n. pr. 1. prvovrstna krava s teletom, 2.—5. moška kolesa, 6. žensko kolo, 7. namizna ura, 8. klaftra drv, 9. moška obleka, 10. ženska obleka itd. Vseh dobikov bo nad 400. tako da bo mogel zadeti vsak sebi primeren dobitek dobre kakovosti. Za pijačo in jedao bo tudi v obilni meri poskrbljeno. V primeru slabega vremena se tombola preloži za en teden. Tablice so že v razprodaji, zato hitro sežite po njih, ker po vsej okolici gre glas, da na Ptujski gori sreča čaka vas! — Ob prazniku Marijinega Vnebovzetja (na Veliki šmarni) traja romarski shod na Ptujski gori tri dni: 14., 15. in dne 16. avgusta. Romarji pridejo od blizu in daleč. Več procesij, ki gredo v šmarje pri Jelšah k sv. Roku in na Sladko goro, opravi mimogrede pri gorski Mariji svojo pobožnost. Na dan sv. Roka pa pridejo na Goro procesije iz Slivnice, Hoč in Cirkovce. Za spovednike bo poskrbljeno, tako da bo lahko vsak opravil svojo dolžnost.

»Tonček, priden si, moj. Tu bom pri tebi, zmeraj bom pri tebi. Ko ti bo boljše, ti bom pokazala mašino. Zdaj le lepo spi; kmalu ti bo boljše.«

Bolesten smehljaj je zaigral otroku okoli ust, potem je spet zaprl trudne oči. Tilka je vzela iz kovčega stekleničko z dišečo kolonjsko vodo, ulila si je nekaj kapljic v roko in obrisala z njo dečka po čelu in licih. Prijeten čist duh se je razširil po sobi.

Čez nekaj časa se je obrnila na moža, da ji je pokazal sobico, kjer se je lahko preoblekla. Ko se je vrnila čedno po domače opravljena, se možu ni zdela več tako tuja, ampak domača ko nekda. Njeno vedenje pa se ni spremenilo; bilo je hladno ko prej. Posteljina ji ni bila po volji, češ da je že vsa potna in umazana. Tedaj je šel mož in prinesel kup novo opranega perila. Z njegovo pomočjo je oblekla otroku novo srajco; medtem ko je on držal otroka, je hitro postlala posteljico in pognila sveže prte, potem je otroka spet rahlo položila in ga skrbno pokrila. — Tudi to ji ni bilo po volji, kako je bila posteljica postavljena, češ da otroku tako sonce ravno v obraz sveti. Poskusila jo je premakniti. Ko sama ni mogla, je priskočil mož, da bi ji pomagal. Pri tem je moral njeno roko prijeti, ki jo je dalj držal, kakor je bilo potrebno. Ona pa mu jo je iztrgala, kakor da jo je kaj pičilo. Njemu je udarila kri v glavo, rekel pa ni nič in se je usedel daleč od nje k oknu, medtem ko se je usedla ona zraven posteljice. Ne besede nista sprego-

vorila; tu pa tam se je žena na skrivnem ozrla po njem. Na zunaj se ni Bog ve kaj spremenil; edino dve gubi na čelu sta ga delali nekoliko starejšega in tisti prevzetni izraz na licu mu ni bil več tako očiten kakor nekoč. Danes je bil videti ves zdelan in zbit. Zaradi tega se ji je skoroda zasmilil in čez nekaj časa je dejala:

»Lahko greste in si spočijete; bom jaz pri otroku. Če bi bilo kaj treba; vas bom poklicala.«

S težkimi koraki je odšel v svojo spalnico in se je vrgel na posteljo. Toda po njegovi notranjosti so divjala čustva tako strašno, da ni mogel skleniti oči.

Popoldne je prišel doktor iz mesteca. Bil je še mlad gospod, ki se mu je Tilka predstavila kot nova gospodinja. Zdravnik je opazil prav materinsko skrb nove střežnice. Potem ko je poklicala moža, je zdravnik poskušal, da bi otroku očistil grlo; pa mu ni uspelo, ker je začel deček na ves glas hripati in ga je jelo dušiti. Doktor je mignil z rameni in je dejal, da je le malo ali nič upanja, da bi okreval. Ko je odšel, je vprašala Tilka moža:

»Ali so ga že spredili?«

»Ne. Saj je še premlad,« je odgovoril nevoljno.

»Z osmimi leti je treba otroka že prevideti,« je vztrajala na svojem; »šla bom k fari po gospoda.«

Tedaj se je vdal in je rekel:

»Ni treba, da bi sama hodila. Poslal bom hlapca.«

(Dalje sledi)

nje je začel zavoljo visoke stave, ki mu je med drugim zagotavljala brezplačno oskrbo in prenočevanje ves ta čas, toda pod pogojem, da ne bo v tem času nikoli obul pravih čevljev, temveč bo hodil samo v klobučevnastih copatah. Pogoje je točno izpolnil in s seboj je prinesel v domovino 136 parov ponošenih copat.

Nov svetovni mojster. Nov svetovni mojster je mister Albert Goodman iz Lakewooda v Ameriki, in sicer je dosegel, kakor poročajo, svetovno prvenstvo, kar se tiče pitja kave. V pol ure all točneje v 31 minutah in 52 sekundah je izpraznil nič manj nego 86 skodelic kave. Srečna Amerika, ki si lahko celo v današnjih prilikah privošči takšne rekorde!